Toespraak CDA-voorzitter Van Bijsterveldt

Dames en heren

Vandaag op dit Congres staan wij in het bijzonder stil bij 25 jaar CDA. Er is al veel op terug gekeken.

Toch wil ik vandaag eens op een andere manier naar het jubileum kijken……..

Wat een rijkdom hebben de erflaters ons nagelaten. Laat ik dat simpel ogende en misschien wel door velen als een soort dooddoener opgevatte zinnetje eens nemen uit ons Program van Uitgangspunten: het CDA laat zich inspireren door het Evangelie. Daar staat nogal wat. Dat is geen wassen neus, geen formele plichtpleging naar het verleden, of naar een vrome flank in onze partij. Integendeel, het is wezenlijk voor onze club.

Toen ik daar bij de voorbereiding over nadacht, moest ik onwillekeurig maar hardnekkig aan een passage uit het Evangelie denken. Jezus wordt ervan beschuldigd dat hij de wet niet serieus neemt. Hij geneest immers mensen op de sabbath, de dag waarop men niet mocht werken. Hij laat immers zijn volgelingen aren plukken alweer op diezelfde sabbath. Hij gaat op bezoek bij iemand die met de vijandige Romeinen heult. Hij helpt prostituees en verschoppelingen. Hij veegt de vloer aan met een religie die regels en regelvolgend gedrag boven alles stelt. Hij schoffeert moralisten die hun regels alleen maar oppoetsen om anderen de ogen uit te krabben.

En dan wordt hij uitgedaagd: neemt hij de wet en de godsdienst eigenlijk wel serieus? Het antwoord is mooi en indrukwekkend. Jezus gaat de regels niet relativeren, omdat die anders bedoeld zouden zijn of in een context moeten worden geplaatst. Hij gaat de regels ook niet ineens verdedigen.

Hij stelt alleen… dat onze gerechtigheid overvloediger moet zijn dan die van de religieuze scherpslijpers. Overvloediger. Dat is een mooi woord. Je ziet dan een bron voor je, waaruit gerechtigheid als het ware opwelt. Niet te stuiten en in te dammen. Dat is, denk ik, ook precies wat bedoeld werd. Daar ligt het contrast. Gaat het ons om dorre en doodse regels of om innerlijkheid compassie? Gaat het ons om uiterlijke morele stiptheid of om innerlijkheid?

Het PvU roept ons al 25 jaar op om ons te laten inspireren door het Evangelie. Die aanbeveling geldt ook voor ons. Overvloedige gerechtigheid. Dat betekent een politiek die meer is dan goede en rechtvaardige wetten. Een politiek die meer is dan groeipercentages, dan tabellen en inkomensplaatjes. Dat is allemaal belangrijk, maar een politieke partij heeft meer nodig. Zij staat en valt met de mate waarin zij met compassie werkt. Met betrokkenheid en met liefde voor de naaste.

Die betrokkenheid zorgt ervoor dat de juiste politieke vragen worden gesteld. Wie oprecht betrokken is, verplaatst zich immers in de ander. Wie zich verplaatst in de ander is op zijn beurt weer snel genuanceerd. Wie zich in de ander verplaatst, zal niet snel vervallen in allerlei vormen van stigma,s en in groepsdenken. Ieder mens telt dan immers

Daarom heeft de christen-democratie van binnenuit de wens om te verbinden. Verbindingen tussen kapitaal, arbeid en milieu. Verbindingen tussen gezinsleven en betaald werk. Verbindingen tussen generaties, verbindingen tussen arm en rijk in de wereld en niet in de laatste plaats verbindingen tussen

bevolkingsgroepen: allochtoon en autochtoon. Aan die verbindingen en aan de compassie willen en moeten wij invulling geven. Telkens weer, ook in nieuwe tijden. Met nieuwe vragen en nieuwe wegen.

Compassie en bezieling in de politiek

Christen-democratische politiek is daarom een politiek waarin hart en hoofd verbonden dienen te zijn, niet los van elkaar kunnen worden gezien. Veel van de ingrijpende maatregelen die door dit kabinet en door het CDA worden doorgevoerd zijn nodig. De hervorming in de zorg en in de sociale zekerheid zijn in het belang van een goede verbinding tussen generaties; nu en straks draagvlak voor solidariteit.

Maar wie compassie heeft voor mensen ziet meer dan alleen goede uitkomsten in de doorrekeningen van het CPB. De maatregelen raken mensen direct in het dagelijks leven. Baanonzekerheid, de vrees bij hoger en lager geschoolden straks niet meer nodig te zijn op de arbeidsmarkt, zorgen over de hoogte en behoud van uitkeringen.

Daarom wil het CDA investeren in preventie en voorzorg op de arbeidsmarkt. Werkgevers hebben een verantwoordelijkheid voor hun werknemers: als zij ziek zijn, arbeidsongeschikt dreigen te worden en ook een verantwoordelijkheid meer dan nu te werken aan reïntegratie. Maar ook als werknemers goed functioneren moet geïnvesteerd worden door werkgevers in mensen, namelijk door bij te dragen aan hun scholing en het op peil houden van talenten. Zodat mensen zich niet helemaal verliezen in die ene baan. In die ene functie en daardoor kwetsbaar worden als het bedrijf ineens moet saneren of de baan wegvalt. Daarom investeert het CDA in de levensloopregeling en in leerrechten. Wij willen mensen niet op zichzelf terugwerpen of overvragen. Daarom kiest het manifest Vertrouwen in mensen voor een poldermodel nieuwe stijl: op de werkvloer oog hebben voor de werknemer. Daarom kiest het manifest tegen een ministelsel. Daarom kiezen we voor fikse investeringen in de scholing van nieuwkomers. Minder vrijblijvend, maar wel met uitmuntende voorzieningen. Integratie zullen we niet op een koopje krijgen. Daarom willen we ook dat mensen die dan toch werkloos raken direct bemiddeling krijgen. Tegenover de uitkering de noodzaak te werken of te scholen. Perioden van onzekerheid, terugvallen in moedeloosheid, zicht krijgen op waar het echt op vast zit bij het solliciteren: het hoort bij de compassie voor mensen die meer zijn dan een factor X in de economie of arbeidsmarkt. Niet iedereen is zelfredzaam. Waar nodig verdienen mensen ondersteuning.

Compassie dus. Omdat wij als christen-democraten niet boven maar naast mensen moeten staan. Dat is ook de kern van dienstbare politiek. Het gevaar dat opnieuw arrogantie toeslaat bij binnen een CDA dat regeert is zeker niet denkbeeldig, integendeel. Dienstbaarheid dient echter voorop te staan van laag tot hoog! Daar zal ik scherp op zijn in de tijd die komen gaat, nu na zo'n drie jaar in het centrum van de macht. Constructieve kritiek verdient dan een open mind, het debat over ons CDA beleid moet met enthousiasme en fierheid gevoerd worden, niet weglopen maar aangaan dat debat, democratie is immers overtuigen!

…….

De vraag doen we het goed, doe ík het goed, moet altijd op de achtergrond aanwezig zijn, dat zijn we aan onze eer, onze inspiratie en aan het voorrecht dat we dit mogen doen, verplicht.

Ecologie, economie en sociaal verbonden

Wie politiek bedrijft vanuit een missie is ook in staat om uit te breken. Uit te breken uit de spiraal van opiniepeilingen, het snelle scoren, de fixatie op de volgende verkiezingen. Betrokkenheid bij mensen en bij de samenleving tilt de politieke agenda uit boven de waan van de dag. Boven de waan van opiniemakers en de carrousel van met name de tv-democratie. Christendemocraten zijn niet beter dan anderen, maar zij dienen wel beter te weten en te handelen. Daarom staat vandaag niet alleen het Manifest Vertrouwen in mensen op onze agenda, maar ook het Manifest Duurzaamheid. Dat is een bewuste keuze. Van de leden via de Fonteinavonden, van het Dagelijks bestuur van de partij dat dit onderwerp van meetaf aan serieus heeft genomen en er stelselmatig aandacht voor heeft gevraagd dat hier een blinde vlek van het CDA lag.
Terecht stelt ook ons Manifest dat duurzaamheid uit de sfeer moet van heffingen, administratieve regels en hoge kosten. Met duurzaamheid zijn kansen gemoeid. Ecologie en economie zijn meer dan ooit met elkaar te verbinden. Zie de order die het MKB deze week kreeg om auto's in India schoner te maken. Duurzaamheid als exportproduct. Voor Nederland liggen daar enorme kansen. Door voor onszelf de lat gaandeweg, maar overtuigend hoog te leggen, ontstaat een expertise waar elders in de wereld vraag naar zal zijn. Er liggen kansen: voor de landbouw bijvoorbeeld in relatie tot de chemische industrie. Landbouwproducten in plaats van ruwe olie als grondstof. Wie er over lezen wil, verwijs ik naar de fascinerende stukken in het WI rapport over duurzaamheid. Er liggen kansen voor biodiesel en ethanol. Het is goed dat het kabinet daarin investeert, juist ook vanuit het innovatieplatform. Verder kijken dan je neus lang is, ook als het gaat om de energieproductie. De kansen blijven verkennen van windenergie, van zonne-energie en toewerken naar een energieopwekking waarbij CO2 wordt afgevangen en niet meer wordt uitgestoten. De politiek moet overtuigend aan transitiepaden werken. Overtuigend, zodat bedrijven er in kunnen investeren en duurzaamheid en een schoon milieu appelleren aan onze inventiviteit. Als ik de grote hoeveelheid reacties zie vanuit de partij: de resoluties en amendementen dan valt me opnieuw op hoe het leeft en hoe idealen en praktijk op elkaar kunnen aansluiten. Compassie dus als kompas en als bron van inventiviteit.

Verbondenheid rond de waarden van de democratische rechtstaat

Dames en heren, deze week is de moord op Theo van Gogh herdacht. Onze politiek leider Jan Peter Balkenende deed een belangrijke oproep in zijn herdenkingstoespraak: Laten wij samen optrekken en elkaar niet loslaten. Dat samen optrekken vraagt ook om verbinden en verbondenheid.
De afgelopen tijd sprak ik met diverse moslims in en buiten onze partij. Wat mij opvalt en pijnlijk treft is het gevoel van desillusie dat zij hebben als onderdeel van deze samenleving. Velen hebben het gevoel er niet meer te mogen zijn, aangekeken te worden op daden van een ander met wie men zich absoluut niet wil identificeren. Er zijn tendensen die wijzen op een steeds grotere kloof tussen

allochtonen en autochtonen, op een teneur van confrontatie in plaats van bevorderen van cohesie. Moslims, radicalisering en geweld worden teveel en te vaak op een hoop gegooid. Het is onjuist de islam gelijk te stellen aan oproepen tot radicaal geweld. Daarmee wordt een hele bevolkingsgroep gestigmatiseerd. Dát kan juist –onbedoeld- een voedingsbodem vormen voor isolement en uiteindelijk misschien zelfs radicalisering die wij nu juist willen bestrijden. Daarom ben ik blij dat onze politiek leider zorg en aandacht heeft voor deze groep en ben ik blij dat Piet Hein Donner in debatten op het scherpst van de snede zuiver blijft in zijn redenering en steeds blijft waarschuwen voor onterechte stigmatisering. In de grote steden is het bijvoorbeeld onze wethouder Leonard Geluk die voor hetzelfde aandacht vraagt. Niet generaliseren en daarmee bijdragen aan een voedingsbodem voor tweedracht. Ook hij heeft gelijk.
Het CDA ziet verbondenheid ook als een belangrijke voorwaarde voor het behoud van de democratische rechtsstaat. Dan heb ik het over het verbinden van levens- en geloofsovertuigingen met onze rechtsstaat. Dat vergt een open dialoog, als het nodig is op het scherpst van de snede. Als het nodig is, moeten we ook radicale elementen aanpakken. De grondtoon is er echter één van respect. Daar passen heldere grenzen bij, maar ook vertrouwen. Wat wij nu zien in Frankrijk is triest. Het gaat er ook allerminst om van hieruit weer eens even een gemakkelijk oordeel te geven over oorzaken en aanpak. Maar wel wil ik kwijt dat deze incidenten opnieuw laten zien hoe noodzakelijk het is bezonnen te oordelen. Het is nog maar een paar maanden terug dat ons via de media bijna een Frans model werd opgedrongen. Een model zonder islamitisch onderwijs en met een seculiere publieke ruimte. Zou dat nu helpen? De cultuur van mensen naar de marge van de privé-sfeer brengen. Zou het werken? Of biedt zo'n cultuur juist mogelijkheden voor identificatie, voor het verder ontwikkelen van waarden die afgestemd zijn op en verweven zijn met onze rechtsstaat. Ik vermoed dat het niet anders dan langs deze lijnen kàn, ook al zouden we anders willen.
Respect voor de rechtstaat raakt ook beschadigd wanneer wij zelf onze eigen wetten niet serieus nemen. Een belangrijke waarde, juist vastgelegd in onze democratische rechtsstaat, is het verbod op discriminatie naar ras, geslacht, geloof en sekse. En laten wij eerlijk zijn: er wordt gediscrimineerd. En niet alleen bij de ingang van de discotheek op zaterdagavond, maar ook van maandag tot vrijdag op de arbeidsmarkt. Dat geeft verbittering.
Ik wil in dit kader nog een andere vraag opwerpen. De minister van Integratie zetelt op het ministerie van Justitie. Op deze wijze wordt het integratievraagstuk te zeer gekoppeld aan veiligheid en criminaliteit. Ik pleit er sterk voor om een volgende kabinetsformatie Integratie onder te brengen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken of beter nog het ministerie Onderwijs. Zeker als voorwaarde voor verblijf scholing een topprioriteit wordt en burgerschap integraal deel gaat uitmaken van het onderwijs voor nieuwkomers, oudkomers en voor jonge leerlingen, en goed onderwijs voor jonge mensen tweedeling in de samenleving kan voorkomen.
Het integratievraagstuk is gevolg van een wereld waarin landen, naties en

volken meer en meer met elkaar vervlochten raken. Die vervlechting leidt tot spanningen. We kennen allemaal de stelling van Huntington van de botsende culturen. Maar we kunnen het ook anders zien: de vervlechting biedt ook kansen. Mensen die in het Westen integreren raken bekend en verwant met de waarden van democratie en rechtsstaat. Een kleine minderheid keert zich ertegen, soms met geweld. Maar bij het leeuwendeel is er verwantschap met die waarden. Vrijheid van godsdienst en vrijheid van onderwijs voor moslims zijn in het Westen rianter aanwezig dan in veel moslimlanden en dat wordt op waarde geschat. Die waardering druppelt wel degelijk ook de landen van herkomst binnen. Dat biedt kansen voor de verspreiding van democratie en mensenrechten. Een verspreiding die van groot belang is voor de vrede en de voorspoed in deze wereld. Een verspreiding die we niet aan de VS moeten overlaten, maar waar –met alle wijsheid- ook Europa zijn bijdrage aan moet willen leveren. Vrijblijvende morele recensenten bij de wereldgeschiedenis zijn er genoeg in en buiten ons land. Maar het komt erop aan om daadwerkelijk te werken aan democratisering en aan goed bestuur in deze wereld. Daarom is ons WI voor het CDA in goed overleg een studie begonnen naar de relatie van Europa met de Arabische landen. Het is een thema dat we te lang hebben versmald tot het Palestina en Israël-vraagstuk.

Slot

Verbinding – samen-binden, samen-werken, en samen-leven staan centraal in ons mensbeeld en onze maatschappijvisie

25 Jaar CDA is een 25-jarige zoektocht naar nieuwe evenwichten. Elke tijd heeft –vanwege de verschillen in problematiek- nieuwe evenwichten nodig. De constante in die 25 jaar is onze politieke overtuiging. Wij willen ons immers laten leiden door de boodschap van het Evangelie. Die zoektocht is vaak een worsteling tussen idealen en dagelijkse praktijk waarbij onze politieke tegenstanders èn politieke vrienden met verwijzing naar onze uitgangspunten de lat –terecht en begrijpelijk- hoog leggen. Wij aanvaarden die uitdaging. Dat moet een stijlkenmerk van het CDA zijn. Wij lopen er niet voor weg aangesproken te worden op onze intenties. Maar we lopen ook niet weg voor grote maatschappelijke vraagstukken en voor de vaak weerbarstige dilemma´s die daarbij spelen. Dat deden we niet in de jaren tachtig en we doen het niet in deze tijd.

Dames en heren,

Het CDA wil verbonden met de samenleving, met een verantwoordelijke samenleving waarin mensen voor zichzelf en elkaar verantwoordelijkheid nemen. Elke dag, en op alle niveaus.

Ook op lokaal niveau. Het CDA moet zich de komende campagne voor de raadsverkiezingen waarmaken als de partij die middenin die samenleving staat, en zich verbonden voelt met bewoners en hun problemen. Verbonden met de vele vrijwilligers, professionals, bewonerscommissies, buurtinitiatieven, verenigingen, scholen en al die instituties en verbaden die de samenleving tot samenhang brengt. Het CDA in het hart van de lokále samenleving.

Dat is ons –aller- opdracht de komende maanden. Ik wens alle betrokkenen daarbij compassie en bezieling toe!

Dank u voor de aandacht.